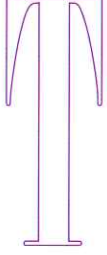

ECZACILIK ÖĞRETİMİ

Haz. Ecz. Ümit KAYAALP

Türkiye'de eczacılık eğitimi 1839 yılında açılan Mekteb-i Tıbbiye-i Şahane'de başlamıştır. Bu mektep, hastane, merkez eczanesi, fizik ve kimya laboratuvarları, zooloji ve jeoloji koleksiyonları, kitaplığı ve botanik bahçesi ile dönemin bütün eğitim olanaklarına sahipti. Mekteb-i Tıbbiye-i Askeriye-i Şahane'de 2 bölüm ve 3 sınıf bulunuyordu,

1. Hazırlık Bölümü 4 yıl
2. Tıp Bölümü 6 yıl
 - Eczacı sınıfı 2 yıl
 - Cerrah sınıfı 3 yıl
 - Ebe sınıfı

Toplu öğretim süresi 10 yıldır. İlk 4 yıl lise öğretimine karşılık olan dersler veriliyor, meslek eğitimi 5.yıldan itibaren başlıyordu. Meslek bölümü eczacılar için 2 yıldır. Daha sonra 3 yıla çıkarılmıştır. Başlangıçta bu okula öğrenciler sınav ile alınmış, daha sonradan yalnız ortaokul ve lise mezunları kabul edilmiştir. Bu dönemde Eczacı sınıfına 'Baytar ve Eczacı Rüştiye-i Askeriye'sini tamamlayan öğrenciler kabul ediliyordu. 1859 yılında çıkarılan bir karar ile sivil öğrencilerin Eczacı sınıfına devam etmeleri kabul edilmiş ve bu şekilde Türkiye'de sivil eczacılık eğitimi başlamıştır. Eczacı sınıfında okutulan dersler şunlardır: 1. Sınıf: Kimya, Botanik 2. Sınıf: Tıp müfredatı, Galenik farması'dır. Sivil Tıbbiye Mektebinde Askeriye Tıbbiye Mektebinde olduğu gibi bir Eczacı sınıfı bulunuyordu. Bu mektepte eczacılık eğitimi 3 yıldır. Ayrıca bir eczanede 3 yıl staj yaparak sertifika almak gerekiyordu. Bu okula azınlıktan olan öğrenciler ilgi göstermiştir. Eczacılık sınıfından ilk 25 yıl içinde 348 eczacı diploma almıştır. Bunların 28'i Müslüman, 51'i Musevi, 133'ü Rum

ve 136'sı Ermeni'dir. Bunun sonucu olarak azınlıklar İstanbul'da özel eczane sahipliğindeki üstünlüklerini sürdürmüşlerdir.

Bu okulu tamamlayan tabip ve eczacılara diplomaları, mesleklerini yaparken doğruluktan sapmayacakları ve Padişaha sadakatle hizmet edeceklerine dair, bağlı oldukları dinin Kutsal kitabı üzerine yemin ettirildikten sonra özel bir merasim ile verilirdi. Eczacıların yemin metni şöyledir: 'Hayatımı tahsil eylediğim sanat-ı işpençiyarının icrasına hasretlikçe sanatımın terakki ve tealisi için ömrümün sonuna kadar say ve gayretten geru durmayıp ifa-ı sanatta hilaf-ı fen hareket ve icraatta bulunmayacağım; Emrazi sariye ve müstevliye zamanlarında tehlikeden korkarak ifa-i hizmet ve icra-ı sanattan istinkaf etmeyeceğim; Fukara ve muhibbanımın reçetelerini mümkün olduğu kadar ehven fiyatla yapıp yüksek fiyat talebiyle onları ızrar etmeyeceğim; Alel-umum hastalardan fahiş ücret mutalebesinde bulunmak, etibbanın tertip eylediği reçetenin muhteviyatından noksan koymak fiyatça dün ve keyfiyeti bozuk olan eczayı kullanmak ve kendimi tabip sıfatıyla gösterip hastaları tedavi etmek gibi insaniyet ve vicdana muhalif harekette bulunmayacağım; bir tabip ile birleşerek hastalara lüzumsuz yere reçeteler tertiple para alarak ızrar etmek ve meslektaşlarımdan birinin sanatına ait hususta müşterilere karşı aleyhine bulunacak ızrara yol aramak gibi e'fal ve **harekat-ı** mezmumede bulunmayacağım; kanunen reçetesiz verilmesi memnu olan her nevi eczayı ve alel husus semdar ve muskatı cenin olanlarım hiçbir vakit reçetesiz ita etmeyeceğim; hiçbir veçhe ile fesada alet olmayacağım ve Kanun-i Esasi ve Meşrutiyete sadakat ve tabiiyetten

ayrılmayacağım; gerek devlet hizmetinde buldukça mevdu-u yedi-emanetim olan emval-i hükümeti, gerek emaneten idare eylediğim ceza hanelerde sirkat ve ziya'a ve itlafa sebebiyet vermeyeceğim vallahi billahi..'

19.yüzyılın ilk yarısına kadar **İstanbul'da** hekimlik ve eczacılık babadan oğla kalan bir meslek olarak kabul ediliyordu. Hekimler ve eczacılar, bir usta yanında bir süre çalışarak yetişiyor ve hekimbaşı tarafından yapılan imtihanında başarılı olanlara "Hekim dükkanı" veya "eczacı dükkanı" açma izni veriliyordu. Eczacıların toplu mesleki eğitimi ile yetiştirilmelerine başlanmasından sonra Osmanlılarda çıraklıktan yetişenler ve mektepten diploma alanlar olmak üzere iki sınıf eczacı vardı.

1.Sınıf Eczacı: Bir eczacılık mektebim tamamlayarak eczacı diploması alan kişilere verilen unvandır. Bu eczacılar ülkenin her yerinde eczane açma hakkına sahiptirler.

2.Sınıf Eczacı: Bir eczacı gözetiminde 15 yıl çırak ve kalfa olarak çalışarak mesleği pratik olarak öğrenen ve bir komisyon tarafından yapılan imtihan sonunda çalışma belgesi olan kişilere verilen unvandır.

1861 yılında Belediye İspençiyarlık Nizamnamesinin yalnız diplomalı eczacıların eczacılık yapabileceklerini kabul etmesine karşılık, çıraklıktan yetişmiş olan kişilere izin verme yöntemi 1889 yıllarına kadar devam etmiştir. Bu nedenle 2.sınıf eczacılar Cumhuriyet dönemi başlarına kadar çalışmalarını sürdürmüşlerdir.